

PEDAGÓGIAI PROGRAM

„JÁTSZANI IS ENGEDD...”

**„A GYERMEKEKÉRT VAGYUNK!
FEJLESZTÜNK, NEVELÜNK, GONDOZUNK!”**

**„MADÁRBARÁT ÓVODA”
2008.**

**„ZÖLD ÓVODA”
2009., 2012., 2015.**

„ZÖLD ÓVODA BÁZISINTÉZMÉNY” - Komárom-Esztergom megye -

**OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE
2023-2026.**

ÓVODÁNK ADATAI

Az óvoda neve: Komáromi Tóparti Óvoda
Az óvoda címe: 2900 Komárom, Tópart ltp 4.
Az óvoda telefonszáma: 34/340-968
E-mail: topartiovi@komarom.hu

Az óvoda fenntartója: Komárom Város Önkormányzata

A nevelési év ideje: szeptember 1. - augusztus 31.
Az óvoda nyitvatartása: hétfőtől - péntekig 6.00 – 17.30 óráig

Működésünk feltételei

Az óvoda köznevelési intézmény.
Működése a vonatkozó jogszabályok betartásával törvényes.

Az óvoda törvényes működéséhez felhasznált dokumentumok

- vonatkozó törvényi előírások, jogszabályok
- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Pedagógiai Program
- Éves munkaterv
- Szervezeti és működési szabályzat
- Házi rend
- Csoportnapló – 4 darab
- Felvételi és mulasztási napló – 4 darab

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETŐ	5. oldal
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	6. oldal
II./1. Gyermekkép	
II./2. Óvodakép	
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	8. oldal
III./1. Az óvodai nevelés általános feladatai	
III./2. Az óvodai nevelés helyi feladatai	
III./3. Az egészséges életmód alakítása	
III./3.1. Az egészséges környezet biztosítása	
III./3.2. A gyermekek gondozása	
III./3.3. Egészségnevelési elvek – egészségfejlesztési program	
III./4. Az érzelmi nevelés, az erkölcsi és közösségi nevelés	
III./5. Az anyanyelvi nevelés, az értelmi nevelés és fejlesztés megvalósítása	
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	17. oldal
IV./1. Személyi feltételek	
IV./2. Tárgyi feltételek	
IV./3. Gyermekcsoportok	
IV./4. Napirend	
IV./5. Az óvoda ünnepei és rendezvényei	
IV./6. Az óvoda kapcsolatai	
IV./7. Gyermekvédelem	
IV./8. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	26. oldal
V./1. Játék	
V./2. Verselés, mesélés	
V./3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	
V./4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	
V./5. Mozgás	
V./6. A külső világ tevékeny megismerése	
V./6.1. Környezeti nevelési elvek	
V./7. Munka jellegű tevékenységek	
V./8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	
VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	43. oldal
1. sz. MELLÉKLET	
ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJA	45. oldal
2. sz. MELLÉKLET	
SAJÁTOS NEVELÉSI IGFÉNYŰ GYERMEKEK ÓVODÁNKBAN	56. oldal

I. BEVEZETŐ

Komárom városa kedvező természeti, földrajzi adottságokkal rendelkezik. Magyarország északnyugati folyosója a Vág-Duna torkolatánál, a Kisalföld peremén. Városunk jelentőségét növeli a méltán híres és egyedülálló erődrendszer. Kiemelkedő a több évtizedes múltra visszatekintő gyógyfürdő jelentősége. Komárom város közigazgatási területén két országos jelentőségű természetvédelmi terület található: az Ácsi Erdő, és a Gyürky kastély parkja.

Büszkék vagyunk történelmi hagyományainkra, értékeinkre, melyet méltó módon ápolunk. A hazaszeretet, a nemzeti elkötelezettség, a szülőföldről való kötődés a legszebb emberi érzések egyike, melynek kialakítása és elmélyítése az óvodai nevelésünk alapja.

Intézményünk, a Komáromi Tóparti Óvoda a város legszebb környezetében - a Rüdiger-tó közelében, a tóparti lakótelep közepén - fogadja az óvodás korú kisgyermeket.

Óvodánk külső és belső környezeti adottságai, optimális feltételrendszere jó alapot szolgál programunk megvalósításához.

Nagy területű udvarunk füvesített, igazi gyermekparadicsom. Változatos, biztonságos játékeszközökkel gazdagon felszerelt.

Az óvodaépület helyiségei, csoportszobáink korszerű, esztétikus, harmonikus életteret biztosítanak gyermekeinknek.

Vegyes életkorú csoportjainkban a nagyok példája modellt jelent a kisebbek számára. Utánzásra, követésre ösztönző mintát nyújt, beilleszkedésüket megkönnyíti.

Csoportjaink élete érzelmileg gazdag, a gyermekek közötti érintkezési formák változatosak.

Óvodánk munkavállalói közössége összetartó, értékteremtő és értékmegőrző közösség.

Az alapprogrammal összhangban került kidolgozásra óvodai nevelési programunk, melyet helyi sajátosságaink figyelembevételével alapvető stratégiai dokumentumnak tekintünk. Lehetőségeinket figyelembe véve kiemelt célunk a környezettudatos nevelés. A természet megszerettetése, védelme, a tiszta környezet iránti igény alapjainak lerakása, az épített és társadalmi környezet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása óvodai nevelésünk fontos feladata.

A fenntarthatóság pedagógiája érdekében alapvető fontosságúnak tartjuk a szülők nevelőmunkánkba való bevonását, hiszen támogatásuk nélkül nem lehet elég hatékony intézményes nevelésünk.

szerető környezetben fejlődhessenek a gyermekek, legyenek jókedvűek és kiegyensúlyozottak.

Őrizzük a nevelés és gondozás helyes tartalmait. A pedagógiai ráhatások rendszerét úgy tervezzük, hogy minden gyermek egyedi vonásaiból kiindulva megkapja a neki járó sajátos bánásmódot.

Nevelő munkánk során a meglévő értékeket megőrizve - gyermekközpontúság, nevelésközpontúság, életkori sajátosságokon alapuló differenciált fejlesztés, tevékenység-centrikusság, a gyermekek testi-lelki szükségleteinek figyelembevétele, a játék kiemelt szerepe a nevelésben – a jelen kornak való megfelelésünket létfontosságú feladatnak tekintjük.

A nevelési folyamatban az óvoda alkalmazotti közössége erkölcsi kötelességének érzi a felnövekvő nemzedék értelmi, érzelmi, szociális kompetenciáinak fejlesztését. A nevelőmunkát nagyfokú szakmai igényesség, tudományos megalapozottság jellemzi.

Az intézménybe járó gyermekek lakóhely szerinti megoszlása eltérő. Komárom város egész területéről fogadjuk azokat a gyermekeket, akiknek szülei óvodánkat választják.

A családok eltérő szociális háttere miatt a gyermekek számára olyan légkört és körülményeket biztosítunk, amelyben jól érzik magukat, és sokféle, változatos tevékenység inspirálja fejlődésüket. A családi és az óvodai nevelés közötti harmonizáció megteremtése, a családokkal való együttműködés alapvető pedagógiai alapelvünk. Fontosnak tartjuk olyan életmód kialakítását, mely megerősíti mindazt, ami a családban jó, ugyanakkor igyekszünk pótolni, amit a család nem tud megadni.

Óvodánkban a gyermekek:

- játszanak, játszva, illetve játékosan tanulnak,
- sokféle tevékenységet kipróbálhatnak, élményekkel telve mennek haza,
- harmonikus testi-lelki fejlődésük érzékelhető,
- biztonságban vannak, szívesen járnak hozzánk, jól érzik magukat,
- mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelhetők.

Óvodánkban a szülők:

- a gyermekek érdekében aktívak, minden területen együttműködők.

Óvodánkban a munkavállalók:

- közvetlen, biztonságot nyújtó, szeretetteljes, türelmes, következetes, befogadó légkört teremtenek,
- emberi kapcsolataikban példamutatóak, toleránsak,
- őszinte, elfogadó magatartásukkal hozzájárulnak a közös eredményekhez.

Óvodánkban az óvodapedagógus:

- támogat,
- inspirál,
- közvetít,
- feltételeket teremt,
- szükség és igény szerint játszik,
- szükség és igény szerint segít,

- partnerségre törekszik.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

„Szükség van a küldetésükben, öntudatukban megerősödött óvodákra,
hogy azt adhassák az óvodáskorú gyermekeknek,
amit csak ebben a korszakban lehet.”

/Credo/

Család

↑ Átmenet, kapcsolat

Tehetséges

Normál fejlődésű

HH – HHH

Sajátos nevelési igényű

Migráns

← Gyermek – Óvoda →

Kompenzál

Modell, minta

Támogató, tanácsadó

↓ Átmenet, kapcsolat

Iskola

Küldetésünk:

- Építünk az óvodai nevelés haladó hagyományaira és keressük a jövőbe mutató megoldásokat, melyek erősítik az óvoda nevelési funkcióját, és kiiktatják a felesleges feladatokat, tevékenységeket.
- Élményekben gazdag, a gyermek egyediségét is hangsúlyozó óvodai élet programjának, és tevékenységrendszerének kidolgozása, és az ehhez szükséges feltételek megteremtése.
- Együttműködés, partnerség kialakítása a szülőkkel és az érintett szakemberekkel.

III./1. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi nevelés és a közösség nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

III./2. Az óvodai nevelés helyi feladatai

- ☉ Érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes, befogadó légkör kialakítása, amiben a gyermekek a legjobban fejlődnek. Minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés biztosítása.
- ☉ Az óvodába kerülő valamennyi gyermek személyiségének mindenek feletti elfogadása, teljes körű fejlesztése, figyelembe véve az adott gyermek életkori sajátosságait,

fejlődési ütemét. Az egyéni fejlődési ütem folyamatos nyomon követése. Önkifejezési törekvések támogatása.

- ☉ A nevelőmunka folyamatában a régi értékek és az új kihívások, új eredmények által kialakult ismereteket egyesítenünk kell.
- ☉ A 3-6-7 éves életszakasz legfontosabb, mással nem helyettesíthető tevékenysége a szabad játék. E tevékenységen keresztül célunk a gyermek emocionális, szomatikus, mentális, pszichés és szociális fejlődésének elősegítése, amely egyben közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- ☉ Az óvodai életmód hatására, a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése érdekében célunk az egészséges életvitel igényének, az egyéni egészségvédő készségeknek a kialakítása. Lelki nevelési feladatok ellátása, egészséges lelkületű gyermekek nevelése. A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgásigény kielégítése. A rendszeres testedzés megkedveltetése.
- ☉ Változatos, többféle tevékenység biztosítása az egész nap folyamán.
- ☉ Az életkori és fejlettségbeli különbségek miatt a tervező, szervező, lebonyolító munka nagy odafigyelést és felkészültséget igényel az óvodapedagógusoktól.
- ☉ Az óvodai hagyományok megteremtése, a meglévők ápolása.
- ☉ A különbözőségek és a másság elfogadása. A fejlődésben elmaradó gyermekek részére speciális szakember bevonása a nevelésbe.
- ☉ A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek figyelemmel kísérése, segítése.
- ☉ A nemzeti, etnikai és az SNI gyerekekre vonatkozó irányelvek betartása, az egyenlő hozzáférés biztosítása.
- ☉ A nemzeti, etnikai és a migrációs kisebbségek önazonosságának biztosítása, multikulturális integráció.
- ☉ Az óvodai nevelés és a családi nevelés összhangjának megteremtése. A családokkal való szoros együttműködés kialakítása, mert csak egymást támogatva, azonos értékrendet közvetítve valósul meg a gyermekek harmonikus személyiségfejlesztése.
- ☉ A szülők ismerjék, véleményezzék és támogassák az óvodában folyó nevelőmunkát, szívesen és bizalommal kapcsolódjanak be az óvoda életébe. Folyamatos, szakszerű tájékoztatás és felvilágosítás a szülőknek gyermekük fejlődéséről, nevelésről.
- ☉ Komárom értékeit ismerő, az új hagyományokat továbbvivő, egyéniségét, tehetségét bátran megmutató, értékeivel tisztában lévő gyermekek nevelésére törekszünk.
- ☉ A magyarságtudat kialakítása, a magyarság kultúrájával, hagyományaival való megismerkedés. A szülőföldhöz való kötődés alapjainak tudatosítása. Nemzeti identitásunk megőrzése, a jövő nemzedékéért való felelősség vállalása.

III./3. Az egészséges életmód alakítása

A mai magyar társadalom életvitele, a káros szenvedélyek egyre szélesebb körben való elterjedése, egészségtelen környezetünk egyre inkább rávilágít arra, hogy már kisgyermekkorban igen fontos az egészséges életmód szokásainak kialakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Az egészségvédelem, mint általános nevelési elv, átfogja óvodai nevelésünk minden mozzanatát.

Óvodáskorban az egészséges életmód kialakítása a gyermekek szomatikus, pszichikus és szociális szükségleteinek kielégítését jelenti.

Óvodánk prevenciós munkát folytat, mely szerint az egészség olyan alapérték, amely a mindennapi élet fontos erőforrása, valamint a személyes, a családi és a társadalmi élet kiteljesülésének alapja.

Ehhez a feladathoz nem elég a mi munkánk, hiszen a kisgyermek az első élményeit a családban szerzi. Ezért figyelembe kell vennünk a családi szokásokat, valamint a család szemléletének formálásában aktív szerepet kell játszania az óvodai nevelésünknek.

Az egészség megőrzésére irányuló gondozási feladatok a személyi- és környezet higiénét, valamint a pszicho higiénét foglalják magukban.

Fontosnak tartjuk olyan optimális életritmus kialakítását, amely a 3-7 éves korosztály számára biztosítja a fejlődésükhöz szükséges feltételeket. Az optimális életritmus a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységeket, a kötetlen, vagy rugalmas időpontokat is feltételezi. A napirend kialakítása fokozza a gyermekek biztonságérzetét. A gyermekek biztonságérzetének másik feltétele az óvodapedagógus és a gyermekek közötti őszinte, bensőséges kapcsolat kialakítása. E nélkül a gondozás nem valósítható meg.

A gondozás és egészséges életmódra nevelés feladatai:

- Az egészséges életvitelhez szükséges szokások kialakítása, megalapozása.
- A helyes életritmus kialakítása.
- A családok szemléletformálása az egészséges életvitel kialakításában.
- Prevenciós munka az egészség megóvása és testi fejlesztés érdekében.
- Egészséget támogató és balesetmentes környezet létrehozása.
- Tápláló és egészséges ételek biztosítása.
- A mozgás és a rendszeres testedzés megkedveltetése.

III./3.1. Az egészséges környezet biztosítása

Az óvoda környezetébe tartoznak a csoportszobák, mosdók, tálalókonyha, egyéb helyiségek, és az udvar.

- A csoportszobák bútorzata alkalmazkodik a gyermekek igényeihez. A székek, asztalok, polcok gyermekméretűek, a játékok jól látható és elérhető helyen vannak. A berendezési tárgyak könnyen mozgathatóak, lehetőség van „kuckó” építésre, és a nagyobb mozgást igénylő játékok játszására is. A játékok és a bútorzat könnyen tisztán tartható, fertőtleníthető.

A csoportszobákban nagyméretű, jól nyitható ablakok vannak, ami fontos a megfelelő fény és levegőcsere biztosítása érdekében.

- A mosdókban a gyermekek méreteinek megfelelő méretű csapok és WC-k találhatóak.

Minden gyermeknek saját fogkefeje, fogmosó pohara, fogkrémje, fésűje, és törölközője van, amelyek jellel ellátottak.

- Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik fő színtere. A gyermekek sokféle tevékenységét végezhetnek minden évszakban. Az udvar nagy kiterjedésű füves terület. Árnyékos és napos helyek találhatóak benne. A homokozó fedett. Tágas terek adnak lehetőséget a természetes mozgásokra, ugyanakkor különféle mászóakák, csúszdák, kötelek és hinták biztosítják a változatosságot.

Udvarunkon van egy medence, amit nyáron kihasználunk. A vízzel való játék, a sarazás növeli a gyerekek játékkedvét.

A gyerekek jó közérzetéhez hozzájárul az is, hogy az udvaron együtt játszhatnak az óvoda más gyermekcsoportjaiba járó társakkal, barátokkal.

- Az óvoda közelében található Rüdiger-tó, a zöld parkok is előnyös lehetőségeket kínálnak mozgásra, levegőzésre.

III./3.2. A gyermekek gondozása

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, tisztaságiigényük kialakulását szolgálja.

Fontosnak tartjuk, és megköveteljük ebben az életkorban az alapvető higiénés szokások betartását. Pl.: WC használat után, étkezés előtt, és minden olyan esetben, amikor szükséges kézmosás.

Az óvodás korú gyerekeknek szükségük van a testápolásban a felnőttek segítségére.

A kisgyermekek szívesen veszik a nekik nyújtott segítséget, így az óvodapedagógusokkal együttműködve alakul ki az igényük az önálló testápolásra, az alapvető higiénés szokások betartására. Ebben a korban a felnőtt figyelmeztetése, és példamutatása szükséges a helyes szokások kialakításához.

A gyerekeknek segítünk, példát mutatunk a helyes kézmosás módjának elsajátításában.

A gyerekek haját szükség szerint, és a délutáni pihenő után megfésüljük. A fogápolás során ismerkednek a fogkrémmel, fogkefével, és elsajátítják a helyes fogmosás módját. A gyermekek ebéd után mossák meg fogukat az óvodában.

Óvodás korban ezeknek a szokásoknak a természetessége, a gyermekek saját belső igényévé kell válni.

Öltözködés

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejleszti a gyermekek ízlését és önállóságát is.

Az óvodában minden gyermeknek saját jellel elkülönített öltözőszekrénye van.

A csoportszobában a cserecipő használata kötelező. Javasoljuk és kérjük az óvodában töltött időszakra a „játászóruhát”, pihenéshez pizsamát.

A ruhák minősége, kényelmes viselhetősége és praktikus használhatósága alapvetően a szülőkön múlik, de fontosnak tartjuk a szülők meggyőzését, hogy a gyerekek öltözéke célszerű, réteges, könnyen kezelhető legyen.

Az öltözködésben szükség szerint segítünk, de fokozatosan önállóságra szoktatjuk a gyerekeket.

Étkezés

A növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele a táplálkozás.

A gyermekek étkeztetését a Központi Óvodai Konyha biztosítja, és a helyi tálalókonyha látja el. A gyerekek az óvodában a háromszori étkezéssel kellő összetételben és eloszlásban kapják meg napi tápanyagszükségletük 65-70%-át. Az étrendben megfelelő arányban és mennyiségben szerepelnek a fehérjék, a szénhidrátok, a növényi zsiradékok, vitaminok, ásványi sók, és rostos anyagok, tej és tejtermékek, valamint a zöldség- és gyümölcsfélék. Kellő mennyiségű folyadékot - ivóvizet - biztosítunk napközben is.

Az étkezés megszervezése és kulturált lebonyolítása alapvető gondozási feladat. Az ízlésesen terített asztal kulturált viselkedésre készíteti a gyerekeket, látványa fokozza az étvágyat. Az evőeszközök, a szalvéta helyes használatára, a terített asztalnál való kulturált viselkedésre kiemelt figyelmet fordítunk.

Az étkezésekre azonos időpontokban kerül sor.

Az óvodában alapvető szempontunk a kényszermentes evés.

Arra törekszünk, hogy óvodáskor végére önállóan szedjenek a tálból, étkezés közben töltsenek folyadékot, annyit amennyire szükségük van.

Egészségmegőrzés

Minden évszakban, és lehetőség szerint mindennap levegőztetjük a gyerekeket a légzőszervek erősítése és az ellenálló képesség növelése érdekében.

Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermekek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz.

A csoportszobákban naponta többször, vagy folyamatosan szellőztetnek az ott dolgozók.

Pihenés, alvás

Az ebéd utáni pihenéskor a gyerekek pizsamába öltöznek. Maguk mellé vehetik kedvenc játékukat, személyes tárgyukat.

A pihenőidő kezdetén a gyerekeket ráhangoljuk a nyugalomra, elcsendesedésre. Ezt az óvodapedagógus meséje, halk dúdolása segíti.

III./3.3. Egészségnevelési elvek – egészségfejlesztési program

Kiemelt alapelvek:

- Egészség = érték;
- tervszerű, szervezett óvodai nevelőmunka;
- alapvető emberi szükségletek tiszteletben tartása;
- emberi jogok tiszteletben tartása;
- biológiai és társadalmi sokféleség figyelembevétele;
- az óvodai dolgozók egészségének védelme;
- testi, lelki és szociális fejlesztés;
- egészségtudatos, preventív szemlélet érvényesülése;
- az egészségfejlesztő program folyamatos továbbfejlesztése.

A nevelést megalapozó tevékenységek:

- egészséget támogató környezet kialakítása;
- egészséges életvitelt megalapozó ismeretek átadása;
- balesetmentes környezet létrehozása;
- a mozgás és a rendszeres testedzés megkedveltetése;
- az egyéni egészségvédő készségek kialakítása – személyi higiéné, helyes táplálkozás és kulturált étkezés, mozgás;
- az egészségügyi ellátás, egészség-gondozás kiszélesítése;
- az egészségnevelés leghatékonyabb módszereinek alkalmazása;
- lelki egészségvédelem;
- közegészségügyi követelmények betartása;
- együttműködés az egészségügyi szolgálatokkal;

III./4. Az érzelmi nevelés, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés fontos része óvodai nevelésünknek. Felgyorsult életünk ezt kiváltképpen szükségessé teszi. Ezért a közösségi nevelés első szervezeti formájában is jelentős hangsúlyt kap ez a nevelési terület.

Ebben legfontosabb az óvodapedagógus példamutatása. Az érzelmileg gazdag, érzékeny óvodapedagógusi személyiség tudja igazán a rábízott kicsinyeket szeretetre, udvariasságra, toleranciára nevelni.

A gyermeki szükségletekből, illetve a gyermeki jogokból erednek a nevelés fontos elemei:

- joga van az egyes gyermeknek ahhoz, hogy feltétel nélkül elfogadják, tiszteletben tartásák személyiségét, emberi méltóságát, felelősséggel bánjanak vele,
- joga van a gyermeknek az érzelmi biztonságához, nyugalomhoz, bizalomhoz,
- joga van a gyermeknek a szeretethez, az elismeréshez, a megbecsüléshez.

Az különböző érzelmi életet élő családokból érkező gyermekeknek szerető, befogadó, biztonságérzetet adó környezet alakítunk ki.

A barátságok ápolása, a társak elfogadása, a kisebbek szeretete, a másság elfogadása, tolerálása alapvető nevelési céljaink közé tartozik. Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermekek állandóan gyakorolják a társaikhoz való helyes viszonyulást. Ezt alapozzák meg a kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységek.

Az óvoda légkörét már a befogadás-beilleszkedés során megmutatja az óvodapedagógusok attitűdje.

Az óvodai közösségbe való befogadás az édesanyával együtt történik. Ezt az indokolja, hogy a gyermek életének első 3 éve kettőjükéről szól. A bölcsődéből érkező gyermekek beilleszkedése viszonylag zökkenőmentes. Az óvodában töltött évek alatt fontos az állandó napirend, melyre a szülők figyelmét felhívjuk, hiszen ez ad biztonságot a családi kötelékből, bölcsődéből közösségbe érkező kicsiknek.

Megteremtjük a kölcsönös szeretet hagyományait – a gyermekek névnapjának, születésnapjának megünneplésével, az óvodai élet közös ünnepeivel.

Az érzelmi nevelés feladatai:

- Érzelmit kifejezni, azokon uralkodni tudó gyermekek nevelése.
- Az udvariasság, a társadalmi beilleszkedés szabályainak megalapozása.
- Érzelmekben gazdag, kiegyensúlyozott, családi légkör kialakítása, melyben a gyermekek ragaszkodnak csoporttársaikhoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez, a csoportban kialakult szokásrendszerhez.
- A szeretet és a befogadás érvényesítése az óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek és gyerek-gyerek viszonylatában
- A társadalmi szocializáció segítése a gyermekek és a gyermekek felé közvetített elvárásokkal. A játékszereken megosztózik társaival, segíti társait a különböző tevékenységekben. Önállóságra nevelés.
- Az óvodában dolgozó felnőttek példamutatása viselkedéssel, kommunikációval, bánásmóddal.
- Az óvodapedagógus a gyerekekkel együtt élő, segítő, irányító a szabad játék folyamatában, teret enged az önkifejező, önérvényesítő törekvéseknek, miközben aktívan jelen van az egész nap során.
- A szeretet és az elfogadás érvényesítése gyermekekkel szemben, és az óvoda dolgozói között. A különbözőségek, a másság elfogadása és tisztelete.
- Természetes-baráti társas kapcsolatok kielégítésének biztosítása.
- Ünnepléses, meghitt hangulatú ünnepek szervezése.

A mindennapi érintkezés értékei részét képezik a szociális kompetenciának. Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermeki viselkedéskultúra kialakítására, hogy a felnövekvő nemzedék tekintettel legyen embertársaira, önzetlen, előzékeny, türelmes, békés, ezáltal boldog legyen.

III./5. Az anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„Jelek ti, világ jelei,
ki tud titeket érteni,
egy ágacska megfejteni?
Elvetjük a magot a földbe:
Ki sejti, hogy lesz szár belőle?
Jelek ti, világ jelei,
Biztosan bánunk veletek,
de nem bízunk megérteni.”
(Weöres Sándor: Rongyszőnyeg)

Anyanyelvünk sokrétű, árnyalt jelrendszer, amelyet a gyerekek sokféle tevékenység közben sajátítanak el, így az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, a nevelés egészében jelen van.

Gondolataink közlésének eszköze, egyéniségünk tükörképe, nemzeti műveltségünk, összetartozásunk alapja.

A beszéd által erősödik a gyermekek önbizalma, biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismereteik. A szép beszéd mélyíti érzelmeiket, fejleszti esztétikai érzéküket.

Az óvodapedagógus és a gyerekek közötti szeretetteljes viszony, biztonságot nyújtó derűs légkör segít abban, hogy a gyerekek megnyíljanak, bátran beszéljenek.

A beszédhibás, beszédükben gátolt gyerekeknek kicsi az önbizalma, szociális kapcsolataik beszűkültek, gondolkodási képességüket nem tudják megfelelően használni, esetleg magatartászavar is kialakulhat.

Az anyanyelvi nevelés feladatai:

- Az anyanyelv elsajátításával a gyermekek személyiségének fejlesztése.
- A gyermek beszédkészségének fejlesztése, a természetes beszédkedv fokozása.
- A tiszta, érthető beszéd kialakítása.
- A magyaros hangleadás, beszédritmus elsajátítása.
- A beszéd fejlődésén keresztül a gondolkodás fejlesztése.
- Beszédöröm biztosítása, beszédhelyzetek teremtése.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- A gyermeki kérdések folyamatos inspirálása, megválaszolása.
- Beszédhibák megfigyelése, szakemberek bevonása.
- Az óvodapedagógus beszédmódja modellértékű (dallam, ritmus, stílus, választékosság) példamutató.

Anyanyelvi nevelés az óvodában

Az óvodában a nyelv utaló, kifejező, készítő, és kapcsolatteremtő. Az anyanyelv tanulása a gyermekek összes testi-lelki képességét működteti, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

A beszédképesség nyílt, derűs óvodai légkörben fejlődik egyenletesen, mivel ez ösztönzőleg hat a gyermekekre.

A beszédértés fejlesztésében kiemelkedő szerepe van az óvodapedagógusok tudatos, tervszerű munkájának és példamutató, kulturált, kifejező előadásmódjának. Követésre méltóak, mert meghallgatnak, beszélnek, mintát adnak az utánzásra, valamennyi tevékenységi forma és nevelési terület lehetőségeit kihasználják. Mozdulataikban, cselekvéseikben, beszédükben a határozott, de ugyanakkor gyöngéd, puha eljárásokat részesítik előnyben. Inkább kívárnak, igyekeznek felismerni a gyermekek érzelmi állapotát. Nem kívülállóként szólnak a gyermekekhez, hanem a reális szituációnak megfelelően. Az óvodapedagógusok, és a gyermekek között kialakult bensőséges kapcsolat segíti elő a beszédképesség, és a metakommunikáció fejlődését

A 3-7 éves korosztály beszédfejlődésében jelentős szerepe van a gyerekek monológjainak, az egymás közötti, és a gyermek-felnőtt párbeszédnek.

Indokolatlan a dajkanyelv, és a kicsinyítőképzős szóhasználat (pl.: csücsüljetek le).

Az óvodapedagógusok beszédében a metakommunikatív közlések széles skáláját alkalmazzák.

Törekcsenek a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására.

Kérdéseikkel is fejlesztik a gyermekek gondolkodását, beszédre ösztönözve őket. Figyelemmel kísérik a gyermekek kialakulóban lévő egyéni sajátosságait.

A nyelvi botlások ebben az életkorban nem hibák, a nyelvi egészség jelei.

Az óvodapedagógusok a nyelvi botlásokat nem minősítik. A nyelvi rendszerek elrendeződnek gyermekek fejében, mert közlékeny, vidám, beszédes felnőttek veszik őket körül. Ezt a folyamatot nem szabad siettetnünk.

Anyanyelvi nevelés a családban

Az anyanyelv maga a kultúra, aki nyelvet tanul: kultúrát tanul. Önmagát, a másik embert, a világot tanulmányozza.

Az anyanyelvi nevelés a családban kezdődik, az óvoda pedig a család közreműködésével tovább folytatja.

Minden óvodába került gyermek rendelkezik valamilyen szintű beszédképességgel, ám az egyéni eltérések nagyon változóak. A család közömbösségével, pedagógiai tájékozatlanságával is magyarázható ez a jelenség.

A gyermek beszédfejlődését sokféleképpen befolyásolhatja a szociokulturális háttér, a felbomlott családok, a kétnyelvűség. Az egyéni foglalkozás, a beszédkedv felkeltése, a sikerélmény, az elismerés, a dicséret eredményekhez vezethet.

Az anyanyelv tanulása a játék, mozgás, és az állandó gyakorlás, próbálgatás közepette zajlik.

„Örökösen mondikál a gyermek.
Akár a csengő a csikó nyakában!”

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV./1. Személyi feltételek

Munkakör	Fő
Igazgató	1 fő
Óvodapedagógus	8 fő
- ebből igazgatóhelyettes	1 fő
Pedagógiai asszisztens	1 fő
Dajka	4 fő
Ügyviteli alkalmazott	1 fő
Konyhalány	2 fő
Kertész	1 fő
Összesen:	17 fő

Az óvoda közössége vegyes életkorú. A gyermekcsoportokban aktív nevelőmunka, mivel a dolgozók beépítik munkájukba szakértelmüket, találékonyságukat, műveltségüket, helyzetfelismerő képességüket, gyermekszeretetüket.

Minden dolgozó elsődleges célja: a szeretetteljes légkör kialakítása, a szabadság és a korlátozás kellő arányával biztonságot és bizalmat, elfogadást és védelmet nyújtani.

A gyermekcsoportokban kettő óvodapedagógus, és egy dajka dolgozik, a munkarendben meghatározottak szerint.

A nevelőmunka kulcsszereplője és irányítója az óvodapedagógus. Az óvoda többi munkatársával összehangolt pedagógiai munkát végez.

Óvodapedagógusaink az édesanya helyébe állnak, amikor csoportjukban fogadják a kisgyermeket. A gyermekek számára a támaszt, menedéket, biztonságot jelentik, a gondoskodás megtestesítői az óvodában töltött idő alatt.

Személyük példaként hat a kisgyermekekre, hiszen emberi erényeiknek pedagógiai értéke van. Tevékenységükkel, érzékenységükkel, célirányos döntéseikkel és eljárásaikkal a nevelőmunka olyan gyakorlatát valósítják meg, melyben lehetővé teszik a rájuk bízott gyermekek kibontakozását, fejlődését.

Jól megalapozott szakmai műveltségük, fejlett pedagógiai képességeik, ön- és gyermekismeretük, gyermekközpontú beállítódásuk birtokában végzik a gyermekek tudatos fejlesztését, nevelését, az erkölcsi normák közvetítését.

Kedvező pedagógiai magatartást tanúsítanak a problematikus esetek földerítésében, kezelésében és megoldásában.

A szülőkkel szembeni viselkedésüket nyitottság, szívélyesség és tisztelet jellemzi.

Az óvodapedagógus:

- érthető és kedves abban, amit tesz és mond,
- a játékot komolyan veszi, a mögöttesre figyel, a megvalósításban készséges segítőtárs,
- van humorérzéke és önkontrollja, rugalmas,
- a szituációkra nyitottsággal és rugalmassággal reagál,
- hiteles, őszinte, a gyermekek mindig bizalommal fordulhatnak hozzá,
- képviseli a kompetenciaalapú nevelés szellemét,
- a gyermekek egyéni fejlettségi állapotára építkezik,
- a tanulási környezetet tudatosan alakítja,
- tud és szeret csoportban együtt dolgozni,
- van szakmai jövőképe, innovatív.

A **pedagógiai asszisztens** elvégzi azokat a munkafeladatokat, amelyekkel az óvodavezető megbízza. Munkája kiterjed az óvoda valamennyi gyermekcsoportjára. Ellátja a gyermekek gondozását, részt vesz a gyerekek felügyeletében, a nevelési program megvalósításában. Türelmes, halk, szeretetteljes odafordulással segíti a gyermekek nevelését, fejlesztését.

A gyermekcsoportok munkáját szakképzett **dajkák** segítik. A csoportok életének nap, mint nap aktív részesei, szokásaikat ismerik.

Intenzíven segítik az óvodapedagógusok munkáját a nevelési és a gondozási feladatokban egyaránt. Kölcsönösségen alapuló jó kapcsolat van közöttük. Kedvesen és türelemmel fordulnak a gyerekek felé.

Megbízhatóak, szorgalmasak, gyakorlottak, alkalmazkodásra és együttműködésre képesek.

Feladataikat jó munkaszervezéssel végzik. Elkötelezettek a gyermekek, és munkájuk iránt.

Az **ügyviteli alkalmazott** munkaköri leírása szerint segíti az óvodai feladatellátást.

A **konyhalányok** látják el a gyermekek étkeztetésével kapcsolatos teendőket. Munkájuk során betartják a HACCP követelményrendszerét. Megbízhatóak, szorgalmasak, alkalmazkodóak és együttműködők. Az óvoda nevelési gyakorlatát jól ismerik.

A **kertész** megteremti a nevelőmunkához szükséges tiszta, rendezett, kulturált környezetet.

IV./2. Tárgyi feltételek

Intézményünk rendelkezik a közoktatási törvényben előírt, feladatai ellátásához szükséges feltételekkel.

Óvodánkban családias, barátságos környezetben fogadjuk a gyerekeket, családokat, hozzánk látogató vendégeket. Az óvodaépület emeletes, helyiségei teljes egészében újak, korszerűek. Igényes szakmai és környezeti kultúrával, funkcionális eszközparkkal rendelkezünk. Az óvodapedagógusok esztétikus és kreatív ötleteinek és tevékenységének eredményeként a belső berendezés modern, dekoratív.

Az óvoda épülete két részre osztja udvarunkat. Sok fa, bokor, cserje veszi körül. Van árnyékos és napos, füves és homokos játszóhelyünk, udvari medencénk.

Minden korosztály számára kellő mozgáslehetőséget tudunk biztosítani. Változatos mozgásfejlesztő eszközeink, fa játékaik vannak.

Az óvoda dolgozói folyamatosan szépítik, díszítik és óvják külső és belső környezetünket.

IV./3. Gyermekcsoportok

Az óvoda férőhelyeinek száma: 96 fő.

Csoportjaink száma: 4 vegyes életkorú gyermekcsoport.

A vegyes életkorú csoportok hasonlítanak a család szerkezetére, ahol a különböző korú gyerekek együtt nevelkednek. A gyermekek személyiségjegyeinek, szociális összetételének, a testvérpárok és a szülők igényeinek figyelembevételével alakítjuk ki a csoportok összetételét. Ebben a csoportszerkezetben az óvodapedagógusokra összetett feladat hárul. A vegyes életkorú csoportokban figyelemmel kísérjük a különböző életkorú gyermekek fejlődését, felmérjük az egyéni eltéréseket, kidolgozzuk az egyénre szabott fejlesztő módszereket.

Vegyes csoportban a szociális kapcsolatok, a segítőkészség folyamatosan fejlődnek. A gyengébbek, önállótlanabbak, kisebbek segítségre szorulnak, a nagyobbak önként és szívesen vállalnak feladatokat. Az egymásnak történő segítségadás természetes.

Az új óvodások beszkokását megkönnyíti a testvér, vagy a nagyobbak anyáskodó gondoskodása. A kicsinyek tanulási kedve olyan, mint egy kis malom, amely állandóan zakatol. Az örölnivalót a nagyobb gyerekek a játékukba beleviszik, így a kicsik több ismeretet, tapasztalatot lesnek el a nagyoktól.

A gyermekek iskolai életmódra való felkészítéséről, a tanköteles korú gyermekek fejlesztéséről, a beiskolázással kapcsolatos teendőkről felelősségteljesen gondoskodunk.

Az óvodapedagógusok a csoportok dokumentációs rendszerét precízen, naprakészen vezetik.

Az óvodai élet stabilitását a hetirend és a napirend biztosítja.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermeki szükségletekhez.

A hetirend a gyermekcsoportokban különböző, melyet az óvodapedagógusok állítanak össze párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek szervezésével.

IV./4. Napirend

6:00	Az óvoda nyitása
6:00 – 6:30	Közös gyülekezés
6:45 – 8:00	Játék a gyermekcsoportokban
8:00 – 9:00	Készülődés a reggelihez Tisztálkodás Reggeli
9:00 – 11:30	Tevékenységi formák: Játék Verselés, mesélés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mozgás A külső világ tevékeny megismerése Játék az udvaron
11:30 – 12:15	Készülődés az ebédhez Tisztálkodás Ebéd
12:15 – 12:45	Tisztálkodás és fogmosás Készülődés a csendes pihenőhöz
12:45 – 14:30	Csendes pihenő
14:30 – 15:00	A gyermekek ébresztése Öltözködés és tisztálkodás Uzsonna
15:00 – 17:15	Játék A gyerekek folyamatos távozása az óvodából
17.30	Az óvoda zárása

IV./5. Az óvoda ünnepei és rendezvényei

Ahhoz, hogy az ünnepek betöltsék szerepüket a gyermekek nevelésében, meg kell tanítanunk őket azokra a viselkedési szokásokra, értékekre, érzelmi attitűdökre, amelyeket óvodai nevelésünk és a kultúra részévé kívánunk tenni.

Életünkben jelentsen az ünnep:

- lelkes készülődést,
- szebbé tett közvetlen környezetet,
- feldíszített szobát, termet,

- ünneplőbe öltöztetett lelket,
- alkalomhoz illő ruhát,
- megkülönböztetett odafigyelést,
- sajátos hangulatot,
- ünnepi érzést és gondolatot,
- a hétköznapoktól való valamilyen eltérést, olyan jó érzést, amelyet megannyiszor szeretne még átélni.

Komáromban a gyors polgárosodás következtében nincsenek igazi hagyományok, népszokások. Ezért óvodánk kiemelt feladatának tartja az új hagyományok kialakítását, illetve az elfelejtett népszokások felelevenítését.

Törekszünk a hagyományos nagy ünnepeink szép, családi, meghitt ünneplésére.

A gyermek életében mindig különleges örömteli nap az ünnep. Szeretnek ünnepelni és szeretnek ünnepeltek lenni.

Az óvoda kihasználja azokat a nevelési lehetőségeket, amelyekkel emlékezetessé teszi a hagyományokhoz és a gyermekek életéhez kapcsolódó ünnepeket.

Az óvoda ünnepeinek és rendezvényeinek pontos tartalma az éves munkatervben kerül meghatározásra.

IV./6. Az óvoda kapcsolatai

Az óvoda része a helyi társadalomnak, ezért fontosnak tartjuk, hogy együttműködjünk a városunkban és környékünkön az intézményekkel, szervezetekkel, azaz partnereinkkel.

Munkánk fontos része a partnerkapcsolatok fejlesztése, mert akkor tevékenykedünk hatékonyan és eredményesen, ha sikerül kölcsönösen előnyös kapcsolatokat kiépíteni és fenntartani. Kapcsolatrendszerének minősége nagyban befolyásolja a nevelési folyamatot, a folyamat szabályozhatóságát, hozzájárul az óvodáról kialakított társadalmi képhez.

Kapcsolattartás a szülőkkel

A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodának kiegészítő szerepe van. Minden szülőnek a saját gyermeke a legfontosabb. Kapcsolatrendszerünkben legfontosabb a családokkal való tisztességes kontaktus fenntartása. Törekszünk arra, hogy a gyerekek és szüleik szívesen jöjjenek hozzánk, jól érezzék magukat nálunk. Felelősséggel vállaljuk az óvoda teljes nyitvatartási ideje alatt a gyermekek szakszerű fejlesztését, örömteli fejlődésük elősegítését, nevelésüket.

- Napi kapcsolatban vagyunk a szülőkkel, családokkal.

- Az óvoda megkülönböztetett figyelmet fordít a családból, illetve a bölcsődéből óvodába kerülő gyermekek befogadására. A folyamatos, és a gyermek igényeihez igazított befogadást támogatjuk. Ez meghatározza a gyermek későbbi közösségi életét.
- Bevezettük a fogadóórák rendjét. Ilyenkor az óvodapedagógusok és az egyes gyermekek szülei megbeszélnek a gyermekek fejlődését, a nevelés során felmerülő kérdéseket. Célunk, hogy minden érdeklődő szülő megfelelő információ birtokába jusson gyermekéről, óvodánkról. Kikérjük, és elfogadjuk a szülők véleményét, meghallgatjuk javaslataikat, kéréseiket.
- A nevelési év folyamán az óvoda élete mindenki előtt nyitott. Bármikor készséggel fogadjuk az intézmény iránt érdeklődőket, kérésre betekinhetnek mindennapjainkba.

Kapcsolattartás a bölcsődével

A kapcsolattartásban fontos a kölcsönös nyitottság és a folyamatosság érvényesítése. Szakmai kapcsolatot tartunk fenn, a bölcsődéből érkezett gyermekekről érdeklődünk, tapasztalatot cserélünk. A bölcsődével való szakmai munka sok segítséget ad a korai fejlesztés és gondozás területén.

Kapcsolattartás az óvodákkal

A város óvodáinak igazgatóival rendszeres szakmai, és együttműködő kapcsolatot tartunk fenn.

Kapcsolattartás az általános iskolákkal

Valamennyi iskolával élő és nyitott az óvoda kapcsolata. Az iskolába kerülés fordulópont gyermekeink életében. A fejlettség szerinti beiskolázásra a heterogén összetételű csoportjaink kedvező feltételeket kínálnak. Az óvodánkban maradó gyermekeket ismerős felnőttek és társak veszik körül a következő nevelési évre is.

Az iskolai életmódra felkészítés folyamatában kihasználjuk a játékban rejlő lehetőségeket, a játék nyelvére lefordítottan keressük a fejlesztés útjait.

Minden tevékenységet felhasználunk, amely során - a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét és fejlődési ütemét figyelembe véve - testileg és értelmileg megfelelően fejlett óvodásainkat alkalmassá tesszük az örömteli iskolakezdésre.

Gyermekeink a város különböző általános iskoláiba iratkoznak be.

Kapcsolattartás a Családsegítő és Gyermejköltségi Szolgálattal

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek száma változó. Esetmegbeszélések alkalmával, vagy szükség szerint állunk kapcsolatban a szolgálat vezetőjével, családgondozóival.

Kapcsolattartás a Komárom-Esztergom Megyei Pedagógiai Szakszolgálati Intézmény Komáromi Tagintézményével

Óvodánkknak szüksége van egy társintézményre, ahol pedagógiai, pszichológiai segítséget kaphat intézményünk, gyermek, szülő egyaránt.

A nevelési tanácsadótól a nevelőmunkában elakadó pedagógusok segítséget, támogatást kapnak.

A fejlesztő pedagógus, a gyógytornász az óvodában, helyben végzi fejlesztő munkáját.

A logopédusok a szakszolgálat helyiségeiben fejlesztenek.

Kapcsolattartás a gyermekorvosokkal, védőnővel

Kapcsolatunkra az azonnali problémamegoldás, segítségadás jellemző.

Kapcsolattartás Komárom Város kulturális életét szervezőkkel és a Gyermekkönyvtárral

A közművelődési intézmények rendezvényei színesítik a gyermekek óvodai életét.

Rendszeres látogatói vagyunk az általuk szervezett programoknak, rendezvényeknek.

A gyermekeket havonta könyvtárlátogatásra visszük.

Kapcsolattartás az Egressy Béni Alapfokú Művészeti Iskolával

A zeneiskola tanárai alkalmanként az óvodás korosztály érdeklődési körének megfelelően összeállított műsort mutatnak be.

Kapcsolattartás Komárom Város Önkormányzatával

Intézményünk fenntartója Komárom Város Önkormányzata.

Az együttműködés folyamatos, jól működő.

Mindenkor segítjük és támogatjuk az óvodai körzet, a város rövid és hosszú távú célkitűzéseinek megvalósítását.

IV./7. Gyermekvédelem

Intézményünk mindenkori vezetőjének feladatkörébe tartozik a gyermekvédelmi munka irányítása. Az óvodában a gyermekvédelem megelőző, gondozó, korrigáló és helyreállító tevékenység.

Az óvoda gyermekvédelmi felelősének feladata, hogy a családokkal és az óvodapedagógusokkal együttműködve:

- kiküszöböli a veszélyeztetett gyerekekre ható ártalmakat,
- megvédi a gyermekeket a testi-lelki, erkölcsi károsodástól,
- ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.
- a veszélyeztetettséggel kapcsolatos jelzéseket fogadja, és a problémák jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a családok szükségleteihez igazodó intézkedéseket megteszi,
- a rászorulóknak gyűjtést szervez pl.: ruha, cipő, játék,
- a szolgálat kérésére évente beszámoló készít munkájáról, amit ismertet a nevelőtestülettel,
- a szakmaközi fejlődés elősegítése érdekében a szolgálat által rendezett programokon részt vesz.

IV./8. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk.

Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éveit meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában.

Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, a szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak kiemelt szerepük és felelősségük van.

Alapelvek:

- Minden gyermek sikeressége legyen biztosított.
- A gyermek sikeressége az intézmény sikerességének záloga.
- A partnerközpontú működés továbbberősítése.
- A szakmai ismeretek folyamatos bővítése, újítása.

Sikerkritériumok:

- A gyerekek szeretnek óvodába járni.
- A HHH-k beiskolázási aránya javul, óvodai hiányzásuk csökken.
- Az óvoda hatékonyan segíti a szociokulturális hátrányok csökkentését.

- A gyermeki, szülői sikeresség fokozódik.
- A gyermekek továbbhaladása a következő fokra biztosítottá válik.
- Folyamatos párbeszéd, kapcsolattartás a partnerekkel.
- Innovatív nevelőtestület.

A munkavállalói közösség minden tagja felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsa a diszkriminációmentes nevelést, a befogadó és toleráns légkört.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

V./1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfejlesztőbb tevékenysége, elemi pszichikus szükséglet. A játék motivációja belső, olyan készítés, amit kívülről irányítani, vezetni, szabályozni nem lehet. A játékban nagyobb szerepe van a mögöttesnek, a belső történésnek. A gyermekek belső történéseit, érzelmeiket, vágyaikat, viszik bele a játékba.

A játék mindig elkezdődhet és abbamaradhat. A játék szabad cselekvések sorozata, szabad akaratból jön csak létre. Nem produktív, tehát nem az eredmény, a teljesítmény, a végtermék a fontos, hanem maga a folyamat.

Az óvodában a játék valóságyszerű, de nem valóságos. A valóságból származó élménymaradványokon, tapasztaláselemekeken alapszik. Valóságos tárgyak, eszközök felhasználásával folyik. A mindennapi dolgokat a gyerekek furcsán, a játék logikája szerint kapcsolják össze. Ennek segítségével lépnek ki a megszokott valóságból a játék illúziójába. A gyerekek tudják, hogy játszanak, mégis összemoszák a valóságost és az elképzelhető.

A gyakorlás, a konstrukció, a szerep és szabály a játékon belül fokozatosan összerendeződik. Nem választhatók szét egymástól. A játék folyamata, módja teljes egész, a differenciálódás csak lassan halad, és óvodáskorban nem is válik szét tiszta játékfajtákra.

Játék során a gyerekek ismerkednek a külvilággal, tárgyi és társas környezetük hatásait cselekvéssel, azonosulással, ismétlő játékkal bekebelezik, ezáltal önmagukat is tanulják. Félelmeiket, ösztönös és tudatos vágyaikat a játék folyamatában kivetítik a külvilágra. Szabad játékuk segítségével kipróbálják saját hatékonyságukat, kompetenciákra tesznek szert.

A játék ösztönzi szellemi fejlődésüket, képzeletüket, fantáziájuk szélesebbé válik, megfigyelőképességük pontosodik, elmélyül figyelmük, emlékezetük.

A játék elősegíti a szocializáció folyamatát, kialakítja a szükséges szokásokat, viselkedési formákat, erősíti az összetartozás érzését.

A gyermekek játszanak a szavakkal is, és ennek segítségével fedezik fel, mi mindenre alkalmas a nyelv. Fejlődik beszédképességük.

Az óvoda, a csoportszobák, a tárgyak, berendezések, a játékszerek a belső indítékokból létrejövő játék külső feltételei.

Fontos, hogy a tárgyak elérhetőek, és ismerősek a gyermekek számára, részesei életüknek, cselekedeteiknek. A játékban a tárgyakat, berendezéseket, eszközöket átlelkesítik.

A családokat meggyőzzük a játék lehetőségeiről, és az együttjátás szükségességéről.

A szabad játékban rejlő feladataink:

- a játékhoz szükséges feltételeket megteremtésük, az óvodapedagógus és a dajka reagál a játékra, megfigyel, segít, támogat, tudatosan jelen van, indirekt módon irányít, szükség és igény szerint együtt játszik,

- az egészséges gyermeki személyiség fejlesztése, az egyéniség, a kreativitás, alkotó gondolkodás, fantázia kibontakoztatása, önállóság, figyelem, pontosság, feladattudat, kreativitás fejlesztése, élmények nyújtása,

- pozitív érzelmi kötődések kialakítása, a szocializáció elősegítése

- egészséges versenyszellem kialakítása, veszteség, nyereség méltó elviselése

- segítségnyújtás olyan tapasztalatok megszerzéséhez, amelyben a gyermekek megismerhetik saját teljesítőképességüket,

- segítjük a gyermekeket abban, hogy örömmel és bátran válogassanak a játékeszközök és a tevékenységek között

- tartsák tiszteletben társaik magányos játékra való igényét

- a gyerekek játékának megfigyelése, a gyermekek fejlődési hátrányainak megszüntetése a játékon keresztül,

- játéktevékenységeink témáit az évszakok, a jeles napok, az ünnepvárás is adják.

A játékpedagógia megújulásához való viszonyunk:

- igény a szabad játék gyakorlatának fejlesztésére,

- a szülői szemléletformálás fontosságának tudatosulása,

- pozitív hozzáállás a játék normáinak közös fejlesztéséhez,

- a vezető egyéniségek játékban betöltött szerepének felismerése,

- az óvoda által a játékban biztosítható többlet elemeinek elismerése,

- a megváltozott óvodapedagógusi szerephez való pozitív attitűd,

- a játék szerepének növelése a gyermekek fejlődésének megismerésében,

- a saját gyakorlatért vállalt felelősség mellett, szembe nézés a nevelőtestület gyakorlatában jelentkező problémákkal, szakmai viták vállalása.

V./2. Verselés, mesélés

A gyermekirodalom a valóság esztétikai megjelenítése. Az irodalom eredeti formájában nem írott, hanem kimondott, elénekelt, eltáncolt szó volt. A gyerekek ebben az ősi formában művelik és élvezik az irodalmat. Az óvodai gyermekirodalom életkoruknak megfelelő műfaja: a mondóka, a vers, a mese, a verses mese. A mese, vers a szellemi nevelés eszköze, a 3-7 éves korú gyermekek alapvető szükséglete. A mese oldja a szorongást, az indulatok feldolgozására, belső képteremtésre tanít. Legfőbb követelménye az egyszerűség, a nyelvtisztaság, szemléletesség. Az örömszerzés formája. Szórakoztat, táplálja a képzeletet, a világgépet, világmagyarázatokat ad. A mese, vers az óvodai életet megszépítő szórakozás. A gyermekirodalomnak az anyanyelvi nevelésben kiemelkedő szerepe van.

A nyelv:

- az egyén és a közösség nélkülözhetetlen jelrendszere,
- gondolataink közlésének eszköze,
- kapcsolatteremtés, kapcsolatfenntartás a környezettel.

Tervező munkánk fontos feladata az irodalmi anyag összegyűjtése. A magyar népmesekincs és gyermekirodalom kiváló anyagot nyújt számunkra. Ezt bővítjük új, modern versekkel, mesékkel.

- A legkisebb gyermekek szeretik a tapsoltató, vigasztaló mondókát, dalocskát, lovagoltató rímetet. Az altató, hintáztató, ujj kiszámoló, állathívogató, hangutánzó népi mondókák közös mondogatása megnyugtató örömet ad. Ezek a mondókák, mesék alkalmasak arra, hogy felkeltsék a figyelmet az évszakok változására, a természet az időjárás változás összefüggéseire. A mesék rövidek legyenek, és főleg az állatokról szóljanak.
- Később egyre gazdagabb a gyermekek fantáziája, más ismereteik vannak a valóságról. Szórakoztatja és érdeklí őket a képeskönyvek, leporellók, folyóiratok lapozgatása. Beszélgetéseket kezdeményeznek az ismert képekről. Helyet kapnak náluk a vidám, groteszk, humoros versek. Felébred ebben a korban a nyelvi humor. Szeretik az állatokat, valódi hangjukon megelevenítik. Fontosak a kitérő, rituális mozdulatok is.
- Az óvodáskor végére a korábban megtanult mondókákhoz, versekhez a társakkal való közös játékhoz kiszámolókat, párválasztó, felelgetős tréfás mondókákat tanulnak. A versek témája ekkor már kiszélesedett, de a gyerekek élményvilágára épül. Megismerik a tárgyak, dolgok valóságos jegyeit, ezért élvezettel figyelik az egyszerű ismeretterjesztő elbeszéléseket.
- Kedvelt tevékenységük a dramatizálás, mely szorosan kapcsolódik a gyermeki fantázia, és a szókinccs fejlesztéséhez. A versek mesék, irodalmi alkotások, a bábozás, dramatizálás a gyermekek személyiségformálásának sajátos eszközei. Gondolkodásra készíteti és sokoldalúan gazdagítja lelki világukat.
- Az irodalmi élmények feldolgozását elősegítjük különböző eszközök, anyagok barkácsolási lehetőségek biztosításával.

A mesék, versek kiválasztásával kapcsolatos feladataink:

- a gyermekkönyvekben egyaránt fontos a kép és a szöveg,
- a képeskönyv nézegetés feltételeinek megteremtése,
- folyamatosan gyűjtjük a meséket verseket,
- elsődleges forrásaink a magyar népmesék és műmesék, a mondókák, melyek megőrizni való értékek, továbbadásuk emberi és nemzeti kötelesség,
- a külföldi, a klasszikus és kortárs irodalmi művek felkutatása, betervezése.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- naponta többször lehetőséget biztosít a mesélésre és versmondásra,
- alkalmat teremt a gyermekek önálló mesemondásához, bábozáshoz,
- olvasó, könyvszerető, a szépségre, tudásra éhes gyermekek nevelése.

A bábjáték helye és szerepe

A bábjáték a művészetek családjának az egyik legősibb ága. A bábjáték összetett művészet, melyben szerencsésen találkozunk az irodalom, a színjátszás, a képzőművészet és a zene. Élettelen anyaggal ábrázoljuk az életet. Sajátos vonzása, hogy a valószínűtlenségeket is el tudjuk játszani. A bábok többnyire nem egy embert, hanem egy bizonyos embertípust ábrázolnak. A mesélés során a bábok használatával minden körülmények között könnyű megtalálni a hangot az óvodás gyermekekkel. Az óvodapedagógus számára a bábjáték nem csupán a gyermekek szóraktatásának lehetősége, hanem a nevelés értékes módszere. A bábjáték-játék a bábukkal vonzó ereje éppen a játékosságában rejlik. A gyermekek számára lényegesen könnyebb az összefüggések megértése akkor, ha azokat a bábjáték élménye erősíti meg. A gyermekek számára a bábú megmozdulásának pillanatától kezdve már nem passzív tárgy, hanem eleven valóság. A mozgó bábú képszerűen ábrázol és többféle hatást kelt egyszerre, ezért nagyobb az általa elért eredmény a pusztán szóbeli közlés módszerénél.

A drámajáték helye és szerepe

Drámajátéknak nevezünk minden olyan játékos emberi megnyilvánulást, amelyben a dramatikus folyamat jellegzetes elemei lelhetőek föl.

A dramatikus folyamat kifejezési formája: a megjelenítés, utánzás. Eszközei: az emberi zenei hang, a nyelv.

A dráma sajátos eszközeivel való nevelés minden pedagógus munkáját gazdagítja. A dramatikus eljárások szervesen illeszkednek az anyanyelvi nevelés feladatrendszerébe, hiszen általuk fejleszthető az egész személyiség.

Feladata a személyiség formálása, építése. A jól alkalmazott dramatikus nevelés elősegíti a gyermekek testi, térbeli biztonságát, valamint mozgásának fejlődését, beszédének tisztaságát.

A dramatizálás szervesen illeszthető a szabad játék folyamatába, hiszen a szerepjáték fokozatosan fejleszti a gyermekek szocializációs, szereptartó képességét. A gyermekek képi, szimbolikus gondolkodásmódja is fejleszthető ezekkel a játékokkal. Ez pedig elősegíti a felnőttkori szerepvállalásokat.

A dramatizálás alaptétele: a jól vezetett dramatikus alkotójáték javára válik minden benne résztvevőnek, hiszen a játszó közösségben, a közösséggel együtt tesznek szert olyan tapasztalatokra, amelyek segítenek beilleszkedni a közösségbe.

Mivel az anyanyelvi nevelés az óvodai élet minden területét áthatja, ezért a dramatizálás segítséget nyújt a képességek fejlesztése során.

V./3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zene az emberiség közös anyanyelve.

A zenei nevelés szorosan kapcsolódik az óvodai nevelési területek mindegyikéhez.

A zenei nevelés hatására:

- az óvodás korú gyermekek mozgása határozottá, szabályossá rendeződik, tempójuk felgyorsul,
- emlékezőképességük fejlődésének következtében motívumilag változatosabb, hosszabb lélegzetű dalokat is könnyen megtanulnak,
- alkalmassá válnak a közös játékokra, muzsikálásra.
- zenekedvelő, zeneértő gyermekekké válnak.
- megismerkednek az ünnepekhez kapcsolódó szokásokkal, dalokkal, zenékkel,
- ápoljuk a néphagyományokat.

Zenei nevelésünkből eredő feladataink:

- a gyermek zenei érdeklődésének felkeltése,
- az éneklő- és mozgáskészség kialakítása,
- a gyermekek örömmel, érzelmi gazdagsággal, felszabadultan énekeljenek, mondókázzanak,
- játékos formában való zenélés,
- a mindennapok része legyen,
- a gyermekek zenei nevelését tudatosan tervezzük,
- keltsük fel a gyermekek zenei érdeklődését,
- formáljuk zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat,
- szerettessük meg a gyermekekkel az éneklést,
- fejlesztjük a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, harmonikus mozgását,
- ráébresztjük a gyerekeket a halk-hangos, a gyors-lassú fogalmak tisztázására, gyakorlására,
- a dallamfelismerés, dallambújtatás, motívum-visszaéneklés módszereit alkalmazzuk,
- megismertetjük, és felismertetjük a zörejt és zenei hangokat, az emberi hangot,
- énekléssel és a zenehallgatással élményekhez juttatjuk a gyermekeket,

- a gyermekek bontakozó zenei ízlését formáljuk, megalapozzuk,
- zenehallgatás során a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően válogatott művekkel keltjük fel a nemes zene iránti érdeklődésüket,
- a gyermekeket a zene türelmes, figyelmes meghallgatására, élvezetére szoktatjuk.

Népi játékok

„A gyermek telítve van mozgásvágygal,
 ősi, boldog, játékos kedvvel.
 Csak engedni kell, hogy szabadon végigjárjon
 Rajta, s kedve szerint formálja, alakítsa játékait!”
 (Szabó Helga)

Óvodánk színfoltja a népi gyermekjátékok szépségének, rejtelmeinek megismertetése a gyerekekkel. Életkori sajátosságaikat figyelembe véve játékosan, a népi gyermekjátékok és dalok segítségével neveljük őket. Ezáltal megismerkednek kultúránk legősibb rétegeivel.

A játék és tánc személyiségfejlesztő, alakító hatása jelentős, az erkölcsi, esztétikai, világnézeti nevelés területén is fontos.

A gyermekek táncos tevékenységük során részesévé válhatnak a katarzis élményének. A népi táncos játékok hatással vannak a gyermekek testi fejlődésére.

A népi gyermekjátékok mozgás- és táncformáinak a gyermekekkel való megismertetése jelenti a hagyomány megőrzését, állandóságát, és az új alkotására való ösztönzést.

Heti egy alkalommal óvodapedagógus tart foglalkozást óvodásainknak, ahol az érdeklődő gyermekek megismerkednek a magyar néphagyományokkal, népszokásokkal, jeles napokkal, a népzene szépségével.

A felnőtt minta utánzásával a népzene is észrevétlenül részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének, és belopózik ünnepnapjaikba.

V./4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermeki ábrázolás a világ megismerésének sajátos formája.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtái, a műalkotásokkal való ismerkedés fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A gyermekek munkáikban a valósághoz igazodva belső mintát követnek, érzelmileg és hangulatilag színezve ábrázolják a külvilágot. Tevékenységeikben az őket körülvevő eszközökkel, anyagokkal találkoznak. Felelősségünk van abban, hogy ez minél bővebb és sokrétűbb legyen.

Az ábrázolás a gyermekek kedvelt és élvezetes tevékenységi formája, ezért az egész nap folyamán biztosítsunk teret, lehetőséget erre a tevékenységre.

A cselekvés, és annak öröme a fontos, nem az eredmény. Óvodáskorban nagy jelentősége van a kreatív képességek kibontakoztatásának.

Hagyjuk és támogatjuk, hogy a gyermekek saját elképzeléseik szerint, saját fejlettségi szintjükön, saját élményeik szerint alkossanak. Így válik ábrázolásuk az önkifejezés eszközévé.

A gyermekek számára valamennyi élmény az ábrázolás témájává válhat pl. változó természet, család, mese, állatok stb.

Az ábrázolás, mintázás, kézi munka tevékenységeiből adódó feladataink:

- a gyermekeket megismertetjük különböző anyagokkal és a kézimunka technikai alapelveivel,
  - megfelelő helyet, eszközöket, időt biztosítunk,
  - a kezdeményező, kreatív törekvéseket, az alkotó gondolkodást segítjük,
  - támogatjuk spontán, kötetlen ábrázolási tevékenységet,
  - támogatjuk a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását,
  - megfelelő motiváltságot teremtünk ahhoz, hogy a gyerekek vidáman, kedvvel vegyenek részt a művészeti tevékenységekben,
  - egyéni sikerélményhez juttatjuk a gyermekeket,
  - fejlesztjük a szín- és formaérzéklet, finommotorikát és a kézkoordinációt,
- a képi, plasztikai kifejezőképességet, a térbeli tájékozódó és rendező képességet,
- megismertetjük a gyermekeket a helyes eszközhasználattal, különböző technikákkal,
  - fejlesztjük a gyermekek esztétikai érzékenységét, szép iránti nyitottságát, igényességét,
  - megismertetjük a gyerekeket a népművészeti tárgyakkal, népviseleti mintákkal,
  - kiállítást rendezünk az otthoni gyermekmunkákból, családi munkákból.

V./5. Mozgás

A mozgás jelentős helyet foglal el nevelőmunkánk során, kiemelten fontos a mozgás megszerettetése. Az óvodás gyermekek egészséges testi fejlődése, fejlesztése nem képzelhető rendszeres, életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgás nélkül.

Az óvodáskorú gyermekek nagy mozgásigénye közismert. Ez nem csak biológiai adottság, hanem a játék egyik lehetősége és örömforrása.

Testedző játékaink a természetes mozgásokra épülnek, mert ezeket minden nehézség nélkül el tudják végezni a gyerekek. A mozgásfejlesztő eszközök segítenek a mozgásanyag nehézségi fok szerinti differenciálásában. A különféle mozgásokra serkentő tárgyak már önmagukban is elindítják a gyermekek fantáziáját, játékok kitalálására készítetik őket. A játékos testedzések során a gyermekek széleskörű mozgástapasztalatokra tesznek szert.

A testi nevelés hatására a gyermekekben fontos személyiségtulajdonságok alakulnak ki, és erősödnek meg. Körültekintő szervezéssel, a helyes mozgásanyag kiválasztással biztosítjuk a gyermekek mozgásaktivitását.

A mozgásos tevékenységre a csoportszobában, a tornaszobában és az udvaron is lehetőségünk van.

A mozgásfejlesztésből adódó feladataink:

- a gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése, a vázizomzat erősítése, a helyes testtartás kialakítása,
- a harmonikus, összerendezett mozgásának kialakulásának elősegítése,
- a motoros képességek, egyensúlyérzék fejlesztése,
- a térbeni és időbeni tájékozódó, a helyzetfelismerő képesség fejlesztése,
- a mozgás és játéki igény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítése,
- alapvető mozgásformák gyakorlása, sokoldalú mozgástapasztalatok szerzése,
- biztosítjuk a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit,
- ötleteket adunk és ráirányítjuk a gyerekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz,
  - gyermekek minél hosszabb ideig tartózkodjanak a szabadlevegőn.

V./6. A külső világ tevékeny megismerése

„Lehet-e annál szebb feladat,
hogy felelősséget vállalunk a kicsi gyermek szellemi fejlődéséért,
a minket körülvevő természet kincseiért,
szeretetünkben akarunk és képesek is vagyunk adni nekik,
hogy a felnőttkor nehézségeit könnyebben viseljék majd?”

Óvodánk a város zöldövezeti részén helyezkedik el. Ez kitűnő lehetőséget biztosít számunkra a környezet központba helyezésére.

A gyermekkor egyik meghatározó élménye a természettel való találkozás.

A környezethez való pozitív viszony kialakítása, a növény és állatfajok tisztelete és megbecsülése, a szülőföld, a lakóhely, az óvoda, az iskola, és a hozzájuk kapcsolódó személyek szeretete vezet oda, hogy a gyermekek környezettudatos magatartását megalapozzuk. Feladatunk a környezethez való pozitív viszony kialakítása, a fenntartható fejlődés támogatása.

A környezettudatos nevelés célja, a gyermekek környezettel kapcsolatos ismereteinek bővítése, az életminőség javítását szolgáló magatartásforma kialakítása.

A környezettudatos nevelés központi gondolata a környezeti polgárrá nevelés.

A tanulási folyamat megalapozását a felfedezéssel való tanulás, problémamegoldás, az élményközpontú helyzetek megteremtése jelenti. Fontos az együttműködés, a társas helyzetek fejlesztése, esélyteremtés, a kultúrák közötti párbeszéd alapjainak lerakása.

Olyan **tárgyi környezetben** élünk, ahol az épület, a csoportszobák, az udvar már külső megjelenésében is tükrözi a környezettudatos nevelés fenntarthatóságát. A berendezés egyszerű, takarékos, ésszerű, praktikus, helyi sajátosságokat tükröz. Az egyéni ízlésű és hangulatú csoportokban sok a növény, van természetsarok, mely gazdag a természet kincseiben.

Megragadjuk az **óvoda környezetének** adottságait a tó partjának élővilágát, hogy ezen keresztül bővítsük a gyerekek ismereteit az **állatokról és növényekről**.

Rendszeresen ellátogatunk állattartással foglalkozó szülőkhöz, ismerősökhöz. Kisebb állatokat tartunk az óvodán belül is. A halakat, teknőst, törpe hörcsögöt a gyerekek gondozzák az óvodapedagógus irányításával. Így játékos módon ismerik meg életüket, felkeltik bennük a felelősségtudatot egy másik élőlény iránt.

A növényekről a kertek hiányában, kerti munka hiányában kevés a gyermekek ismerete. Többnyire üzletben vásárolják a zöldségeket, gyümölcsöket. Ezért rendszeresen betervezett zöldség és gyümölcsnapokat tartunk.

A **gyógynövényekkel** és „varázsfüvekkel” is megismertetjük a gyerekeket. Szép virágaik esztétikailag megragadják a gyerekek képi világát.

A **mozgásszegény életmód** miatt nagy gondot fordítunk gyermekeink szabadlevegőn töltött idejének maximális kihasználására. Ebből következően környezetünk megfigyelésére is több alkalom nyílik. Az óvoda udvara, a közelünkben elhelyezkedő Rüdiger-tó, Ifjúsági park, és a zöldterületek kiváló lehetőséget nyújtanak erre.

Az óvoda területén kívül tartózkodva az óvodapedagógusok felelőssége nagy, hiszen gyermekeinket meg kell tanítani a **közlekedésben** való részvétel szabályaira. Ebbe a munkába rendőrségi szakembereket is bevonunk, aki elméleti és gyakorlati bemutatót tartanak a helyes közlekedésről, és a gyalogosokat, kerékpárosokat érintő szabályokról.

A gyermekek fejlődésük során tapasztalatokat szereznek saját **testükről**, megismerik a testrészeket, megtanulják a helyes tisztálkodás módját.

A környezet szeretete, ismerete nélkül nincs tartalmas élet, ezért minden felnőtt ember kötelessége az apró életet rávezetni a helyes útra, hogy felelős felnőtté válhasson.

„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni,
vess magot
ha egy évtizeddel számolsz
ültess fát!
Ha terved egy életre szól,
Embert nevelj!”

Tóparti Óvoda - Zöld Óvoda

„Aki gyerekkorában megtanul látni, az sok-sok év múlva, ha jár az úton, meglátja a zöld fűben a sárga kankalin ragyogását, vagy a fecske röptének eleganciáját, és máris szebbnek látja a világot.”
/Hermann Alice/

Tóparti Óvoda - Madárbarát Óvoda

„Ne szedj fészket, nem jó lesz,
Ha madár nincs hernyó lesz,
Ha hernyó lesz nincs gyümölcs,
Jó kismadár te csak költs.”
/Népi bölcsesség/

A környezeti nevelés élethosszig tartó folyamat, születéstől az élet végéig tart.

A környezeti nevelés általános célja a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése, a természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása.

A társadalmi együttélés során felelősséggel tartozunk világunk épségének, szépségének megőrzéséért. Az ember életében jelentős életszakasz az óvodáskor, amelyben a megszerzett személyiségvonások akár egy egész életen át meghatározó jelentőségűek maradnak.

Óvodánk nevelési programjának sajátossága a **természet szeretetére és védelmére nevelés.** A nevelőtestület, és az egész közösség ennek szellemében munkálkodik, kihasználva szűkebb és tágabb környezetünk lehetőségeit.

Úgy gondoljuk, hogy a környezeti nevelés eredményessége és sikere az óvoda nyújtotta feltételek között előnyös, hiszen az óvodában szoros személyesség, az élet napi szokásainak teljessége zajlik, átfogó helyi nevelési program alapján, a családokkal való napi kapcsolatban.

A környezeti nevelés az a nevelési terület, amelyben a gyerekek a legtöbb tapasztalattal, ismerettel kerülnek óvodába, hiszen a környező világ körülveszi őket. A mi feladatunk, hogy a környezettudatos magatartás alapjait, a szerzett tapasztalatokat elmélyítsük, segítsünk az ok-okozati összefüggéseket megtalálni, a meglévő tapasztalatokat ismeretökké szilárdítsuk. Bízunk benne, hogy fejlesztő munkánk eredményeképpen gyermekeink megszeretik környezetüket, a megfelelő ismeretekkel rendelkezve eligazodnak benne.

A nevelés leghatékonyabb módszere a példamutatás.

Óvodapedagógusaink, alkalmazottaink érdeklődése, lelkesedése, empátiás készsége, színes egyénisége ebből a szempontból meghatározó. Az óvoda valamennyi alkalmazottja törekszik az élményközpontú, életkori sajátosságokat figyelembe vevő, tevékenységeken alapuló környezeti nevelés megvalósítására. Nevelő munkánkat úgy formáljuk, hogy példa legyen a szülők, a közvetlen és tágabb környezet számára is. Így alakítjuk ki azokat a szokásokat, amelyek megalapozzák a környezet- és természetbarát életvitelt.

A példamutatás következetességet, felelősségtudatot, kitartást, türelmet, elfogadást és néha harcot kíván tőlünk: a “zöld” gondolkodás tiszta, világos képét.

Így komplexitás valósul meg nevelési feladataink realizálásában.

A gyerekeken keresztül a családokat is próbáljuk rászoktatni arra, hogy fedezzük fel együtt környezetünk szépségeit, érdekességeit, változatosságát, és elősegítésük a környezetért felelős életvitel kialakítását. Alapvető fontosságúnak tartjuk a szülők bevonását a környezeti nevelésbe, hiszen támogatásuk nélkül nem lehet elég hatékony intézményes nevelésünk.

Intézményünk jellemzői:

- a környezetvédelem szempontjából modellértékű,
- a 3-7 éves korosztály számára a megfelelő környezeti nevelési módszereket összegyűjtjük, kidolgozzuk, segédanyagokat készítünk,
- lehetőséget szerint beépítjük a már működő mintákat, programokat,
- programjaink az óvodán kívüli tevékenységekre is kiterjednek,
- a környezeti nevelésbe beépítjük a lakóhely adottságait, környezeti értékeit, az óvoda közeli színtereit,
- hozzájárulunk a családokkal való kapcsolattartás mélyítéséhez, a szemléletváltáshoz.

A gyerekeket természetes kíváncsiság hajtja a környezet titkainak megértésére. Azokat megismerve biztonságban érzik magukat. Ha biztonságban érzik magukat, otthon vannak benne, s ha otthon vannak benne, fontos érték számukra, melyet nagy igyekezettel próbálnak megóvni.

A környezettudatos magatartás megalapozása érdekében következők a feladataink:

- intézményünkben mindenki tisztában van a fenntarthatóság gondolatával,
- a környezettudatos életvitel megalapozása,
- pozitív attitűd a környezethez fűződő viszonyban,
- modellnyújtás,
- környezeti nevelés elvárásai alapján működünk,
- helyi nevelési programunk a környezeti nevelésre épít,
- gyerekek nevelése során a tevékenységközpontú módszert részesítjük előnyben,
- a minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva,
- a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve a tapasztalás több formája valósul meg: utánzásos, spontán játékos, magyarázat, feladatmegoldás, szervezett játékos,
- a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése,
- a logikus gondolkodás megalapozása,
- az ok-okozati összefüggések felismerése, megtapasztalása,
- a környezetvédelmet és óvását szolgáló szokások kialakítása – takarékoság a vízzel, energiákkal, anyagokkal, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás,
- kötődés a szülőföldhöz,

- hagyományok, néphagyományok őrzése, ápolása,
- zöld jeles napok megtartása,
- egészségfejlesztés, megőrzés,
- a családokkal való szoros együttműködés.

Az évszakok változása

Az évszakok változásával változik a természet. A gyerekek folyamatosan megfigyelik a szél, csapadék, és a hőmérséklet változásait. Megtapasztalják, hogy ezekkel szoros összefüggésben az állatok és a növények viselkedése, és élete megváltozik.

Ősz

- Megfigyeljük a lehulló faleveleket, rajta taposunk, hempergünk,
- az évszokról szóló verseket mondunk, énekelünk,
- a falevelekből nagy csokorral gyűjtünk, melynek egyik fele vázába kerül, a másik felét lepréseljük, és különböző módon használjuk fel pl. képeket ragasztunk, levélnyomatot készítünk, a csoportszobát díszítjük vele,
- megfigyeljük az időjárás változásait, hogyan kell öltözködni, összehasonlítjuk a többi évszakkal,
- sétáink során megnézzük a piacot, zöldséges boltot, milyen gyümölcsöket, zöldségfélét lehet ősszel kapni,
- az óvodában megkóstoljuk őket, gyümölcssalátát készítünk, melyet közösen fogyasztunk el,
- egészségnapot szervezünk az egészséges táplálkozás bemutatásával,
- a közeli ligetben különböző terméseket gyűjtünk (gesztenye, makk, toboz), melyekből barkácsolás során díszek, játékok készülnek,
- erdei óvodát szervezünk, amely intenzív találkozást jelent környezetünk szépségeivel, kincseivel,
- őszi kirándulást szervezünk.

Tél

- A költöző madarak elrepülése már lassan a hidegebb évszak, a tél közeledtét jelzi,
- megfigyeljük az őszi és a tél közötti összefüggéseket,
- madáretető készítése, melybe az egész télen a gyerekek raknak eleséget a madaraknak, gondoskodnak róluk,
- a hó, jég, dér megfigyelése,
- játék a hóban,
- tél végén aranyvessző ágat, meggyfa ágat viszünk be a csoportba, ekkor már érezzük a nap melegségét, a természet ébredését,
- öltözködés, növények, állatok megfigyelése.

Tavaszi

- Tavaszi kert megfigyelése,
- babot, kukoricát, borsót csíráztatunk, megfigyeljük, mi történik vele, mi szükséges a fejlődéshez,
- a tavaszi virágok nyílása, majd a fák különböző színű virágkoronája a mindennapok apró örömet jelentik az óvodásoknak,
- tavaszi kirándulás a természetben.

Nyár

- A nyár a pihenés, a fürdőzés ideje,
- a napsugárzás jótékony hatásainak kihasználása.

Egyéb témakörök

Idő

- folyamatos megfigyeléssel dolgozzuk fel,
- foglalkozunk egyszerűbb összefüggéseivel, próbáljuk játékosan rendszerbe foglalni,
- ismerkedünk az órával,
- évszakok, hónapok, napok, napszakok megismerése.

Színek

- a természetesen adódó napi élethelyzetekben ismerkedünk a színekkel.

Testünk

- testünkkel, testrészeikkel természetes módon, adott élethelyzetekben, szituációkban folyamatosan ismerkednek a gyerekek,
- az orvos gyógyító munkájának megismerése, vitaminok szerepe.

Család

- anya, apa gyerekek összetartozása,
- családi fényképek nézegetése,
- a családtagok foglalkozása,
- a gyerekek születési dátuma, lakcíme,

A környezet formai, mennyiségi, téri viszonyai

- a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jutnak a gyermekek,
- felismerik a nagysági, téri, mennyiségi, formai viszonyokat,
- tárgyak összemérése, hosszúságuk, tömegük, űrtartalmuk szerint,
- számlálás, több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának elmélyítése,
- tájékozódás a térben, síkban ábrázolt világban,
- irányok értése és értelmes használata,
- síkbeli és térbeli formák felismerése, összehasonlítása, szétválasztása.

V./6.1. Környezeti nevelési elvek

A környezeti neveléssel megvalósul az érzelmi nevelés, az értelmi nevelés, a testi nevelés, az esztétikai nevelés és az erkölcsi nevelés is.

Kiemelten érvényesítendő alapelvek:

- a természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása;
- a környező világ megismertetése a 3-7 éves gyerek fejlettségi szintjének megfelelően;
- tapasztalatszerzés biztosítása az életkori sajátosságoknak megfelelően;
- a gyermek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek megismertetése, megszerettetése;
- az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megláttatása a helyi sajátosságok felhasználásával;

- olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek elősegíthetik a természetes és az ember által épített, létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a környezettudatos életvitel kialakulását.

V./7. Munka jellegű tevékenységek

A munka az óvodás gyermekek számára játékos jellegű, nem választható szét a játék és a munkatevékenység.

3-6 éves korban a munka motivációja a gyermekek utánzási vágyából fakad.

Azt szeretnék tenni, amit a szülők, az óvodapedagógusok, a felnőttek tesznek. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek lássák a felnőttek munkához való pozitív hozzáállását.

A munka a gyermekek aktivitására támaszkodik. Olyan feladatokat bízunk a gyerekekre, amelyeket szívesen és önként vállalnak. Ez ösztönzi a gyerekek önértékelésének alakulását, igény szintjének növekedését.

A rájuk erőszakolt tevékenységek gátolják a munkához való pozitív érzelmi kötődések kialakulását. Olyan munkát, illetve a munkának csak azt a részét bízunk a gyerekekre, amelyek elvégzésére megerőltetés nélkül képesek. Ezért az óvodapedagógusoknak szükségük van az egyéni megfigyelésre és az egyéni bánásmódot alkalmazására.

A munka a napi tevékenységek természetes részét alkotja, soha nem lehet büntetés.

Figyelünk arra, hogy a gyermekek pontosan végrehajtsák-e a rájuk bízott feladatot, mert ebből következtetünk kitartásukra, feladattudatukra, fejlettségükre.

Az életre való felkészítés fő területe a munkatevékenység. Ennek érdekében arra törekszünk, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyerekeknek, és fokozatos önállósággal végezzék. A munka jutalma dicséret legyen.

A munka jellegű tevékenységekből eredő feladataink:

- a munka jellegű tevékenységek megszerettetése,
- a saját, és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére nevelés,
- a kitartás, felelősségérzet, kötelességteljesítés, önértékelés, közösségi értékelés erősítése,
- jártasságok, tapasztalatok szerzése cselekvés útján,
- a munka világára való felkészítés, hiszen munkálkodva, tevékenykedve ismerik meg a gyermekek a világot, megszeretik, megbecsülik annak értékeit, sőt újra teremtik maguk számára,
- a gyermekek egyéni sajátosságainak, fejlettségi szintjének figyelembevétele,
- a munkafogások fokozatos bemutatása, melyben a valóságos élethelyzetek rendezik maguk köré a tudnivalókat,
- a munka állandóságának és folyamatosságának biztosítása,
- nyugodt légkör megteremtése,

- a közösségformáló erő kihasználása,
- annak a lehetőségnek a megteremtése, hogy a nagyobbak segítsenek a kisebbeknek, váljon igényükké a segítségadás,
- balesetmentes környezet, és eszközök biztosítása,
- a gyermekek bevonása az ünnepi készülődésekbe, díszítésekbe.

Önkiszolgálás, a gyermek saját személyiségével kapcsolatos munkák

Ez a munka jelen van az óvodába lépés pillanatától. A gyermekek saját fejlettségüknek megfelelően vesznek részt önkéntesen, önállóan az önmagukkal kapcsolatos tevékenységekben: gondozásban, testápolásban, öltözködésben, étkezésben, környezetük rendben tartásában.

Az óvodában töltött évek alatt igyekszünk elérni, hogy belső igényükké váljon a jól ápoltság, a kulturált étkezés, környezetük rendezettsége.

Naposi munka

A naposság közösségi megbízatás. Az étkezés előkészületeinek teendői tartoznak ide.

Figyelemösszpontosítást igényel, és feladattudatot is feltételez. A feladatot önkéntes alapon vállalják a gyermekek, így motiválják a feladatra társaikat is.

Rendrakás, teremrendezés, udvarrendezés

Arra törekszünk, hogy a gyermekek belső igényévé váljon a tiszta, rendezett környezet. Rendrakás közben fejlődik a gyerekek munkamegosztásának képessége, és erősödnek a baráti kapcsolatok. A játékok, eszközök előkészítésére és elrakására folyamatosan szoktatjuk a gyerekeket.

Növények, állatok gondozása

A növénygondozás lehetőséget ad a megfigyelő tevékenységekre, a természet megismerésére. Megfigyeljük a csoportszobában a csíráztatást, a rügyeztetést, a szabadban a virágok ültetését, öntözését, növekedését.

Az óvodapedagógusi segítség, példamutatás, az eszközök használatának megismertetése része a tevékenységeknek. A gyermekeknek méreteikhez igazodó eszközöket adunk, figyelünk a balesetek megelőzésére, a balesetmentes környezet biztosítására.

Az állatok etetése, gondozása, tisztán tartása is munkatevékenység a gyerekek számára, amelyet szintén az óvodapedagógus irányításával, és felügyelete mellett végeznek a gyerekek.

V./8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„A játékok nem esetleges találmányok. Megvilágítják a felnövekedés gondjait és örömeit, megkönnyítik a csecsemőkortól a felnőttkorig való utazást. Megtanítják a gyereket arra, amiről soha nem is gondolta, hogy meg kell tanulnia, és soha nem is fog emlékezni rá, hogy valaha tanulta. Ellátják őt a legkülönbözőbb tapasztalatokkal, amelyekre semmilyen más módon nem tehetne szert...”

(Cherfas I.: Ez csak játék)

A tanulás nem önálló tevékenységi forma, áthatja az egész óvodai életet, a mindennapos tevékenységek sorát.

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. Játék közben szinte észrevétlenül tanulnak a gyerekek, tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere. A játékon belül a motoros, a szociális, és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg.

Az óvodai élet minden pillanata alkalmas arra, hogy a gyermekek tanuljanak.

A tanulás folyamata a gyermekek esetében spontán tevékenység. Tevékenységi vágyuk ösztönzi őket a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre, és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesznek, azaz „tanulnak”.

Ezért a 3-6 éves korú gyerekek fejlődésének szempontjából az egyszerre több érzékszervet igénybevevő tapasztalás, és a sokoldalú cselekedtetés a legfontosabb. Ez a játékban valósul meg legjobban. Folyamatosan, és spontán módon utánozza társas környezetét, főleg a felnőtteket. A tanulásnak ez a fajtája a szociális magatartásformák és a kulturális értékek elsajátítását eredményezi. Ehhez az óvodapedagógusok elfogadó, megerősítő, támogató légkört teremtenek, dicsérettel ösztönzik a gyerekeket.

Feladataink:

- a gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése, tudásuknak, tapasztalataiknak gyarapítása,
- ismeretek elsajátítása, készségek, jártasságok kialakítása,
- értelmi képességek fejlesztése (érzékelés észlelés, figyelem, emlékezés, képzelet, gondolkodás),
- a játékos tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása, amelyben saját teljesítőképességüket ismerhetik meg a gyerekek,
- az elfogadó, megerősítő légkör biztosítása,
- a gyermeki érdeklődés kielégítése,
- cselekvésbe ágyazott tanulás útján a gyermekek kompetenciáinak fejlesztése,
- az élethelyzetekből származó gyermeki tapasztalatok összefogása, azok utólagos tudatosítása, rendszerezése.

A **projektmódszer** jól szolgálja nevelési programunkban megfogalmazott feladataink megvalósulását. A tevékenységbe ágyazott tanulási folyamat során a projekt olyan feladat a gyermekek számára, ahol hozzáadják saját tapasztalatukat, munkájukat a közöshöz, miközben egymástól is tanulnak. Ezáltal a fenntartható fejlődést segítve biztosítjuk a gyermekek kompetenciáinak fejlesztését. Ehhez a tevékenykedtetési formához óvodapedagógusaink nyitottságára, alkalmazkodására, kimagasló módszertani kultúrájára van szükség.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

– az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

– megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

– a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

– érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megéri mások beszédét,

– elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket,

állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Komárom, 2024. január 1.

Nagy Márta igazgató

I. sz. MELLÉKLET

Hatályos: 2024.01.01.-től

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet

az ÓVODAI NEVELÉS ORSZÁGOS ALAPPROGRAMJÁRÓL

A Kormány a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (4) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében foglalt feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § Az 1. melléklet (a továbbiakban: Melléklet) tartalmazza az Óvodai nevelés országos alapprogramját.

2. §^{*}

3. § (1) Ez a rendelet - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - 2013. szeptember 1-jén lép hatályba.

(2) A 2. § 2014. szeptember 1-jén lép hatályba.

(3) A Melléklet rendelkezéseit első alkalommal a 2013/2014. nevelési évtől kell alkalmazni.

(4)^{*}

1. melléklet a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelethez

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja

I. BEVEZETŐ

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve - meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

a) a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;

c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző - köztük az innovatív - pedagógiai törekvések, mivel az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

Az óvoda nevelőtestülete elkészíti pedagógiai programját: vagy átvész és adaptál egy kész pedagógiai programot, vagy saját pedagógiai programot készít, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

2. Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alaprogram mellett figyelembe kell venni

- a) a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez;
- b) a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekkép

1. Az Alaprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

2. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Óvodakép

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvodvédő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

3. Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

III.* AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása*

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükség, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának,

önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családjához való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Személyi feltételek

1. Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

2. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

5. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

6. A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvodai élet megszervezése

1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
2. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
4. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvoda kapcsolatai

1. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.
2. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.
3. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.
- 4.* A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Játék

1. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.
2. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőt, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
3. A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
4. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.
5. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységsszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Verselés, mesélés

1. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
- 2.* A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.
3. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.
4. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.
5. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

6. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

7.* Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

1. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

2. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

3. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

4. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

1.* A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

3. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

4. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Mozgás

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és

örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

4. A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A külső világ tevékeny megismerése

1. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

2.* A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

3. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

4. Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Munka jellegű tevékenységek

1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt napi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

2. A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;

- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
  - a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:
  - az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
  - a spontán játékos tapasztalatszerzés;
  - a játékos, cselekvéses tanulás;
  - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
  - az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
  - a gyakorlati problémamegoldás.
5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
  2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:
    - a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
    - b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is érette válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3.* A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

II. sz. MELLÉKLET

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodánkban

Intézményünk Alapító Okiratában meghatározott egyik szakfeladat: a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése. Speciális személyi és tárgyi feltételeket igénylő, sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése, a szakértői és rehabilitációs bizottság véleménye alapján: mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem, vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igény mértékét, az integrálhatóságot a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye határozza meg.

A Nemzeti Köznevelésről szóló törvény 47.§ (1) szerint: „A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.”

Óvodánk vegyes életkorú csoportjaiban vállaljuk a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését az Alapító Okiratunkban megjelölt szakfeladatnak megfelelően, és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése (1.sz. melléklet a 2/2005. (III.01.) OM rendelethez) irányelvekben megfogalmazottaknak alárendelve, valamint a Nemzeti Köznevelésről szóló törvény adott előírása szerint.

Elveink:

- Az óvoda nevelőtestületének minden tagja egyaránt szeretne hatékony segítséget nyújtani a sajátos segítségre szoruló gyermekeknek, és ezáltal a családoknak is.
- Hisszük és valljuk, hogy a pedagógus a viselkedésével, empátiájával példaként áll a gyermekek és a szülők előtt. A pozitív érzelmi viszony, a szeretet, a tolerancia, a türelem, a másság elfogadása, és a kölcsönös bizalom az egyetlen út minden kisgyermek felé.
- Arra törekszünk, hogy a törődést, a szeretetet következetesen minden nap érezzék a szülők és a gyermekek egyaránt.

Célunk a befogadó nevelésben:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének megszervezése.
- A sajátos nevelési igényű gyermek illeszkedjen be a csoportba, a csoport fogadja őt be, a közösség hasson rá húzóerőként.
- A többségi gyermek és felnőtt közösség az együttélés során olyan humán értékekkel gazdagodjon, mint pld. az elfogadás, tolerancia, segítőkészség, és értékelődjön fel az egészség, mint érték.
- A felzárkóztatás, az egyénre tervezett fejlesztés sikeres megvalósítása, a sajátos nevelési igényből eredő hátrány csökkentése.
- Az egészségügyi és pedagógiai habilitáció, rehabilitáció megvalósítása.

Feladatunk:

- A védettség atmoszférájának megteremtése, teljes elfogadása, szeretetteljes, támogató hozzáállás és légkör biztosítása.
- A szakmai kompetencia megszervezése, további folyamatos fejlesztése a nevelőtestületben.
- A gyermekek fejlesztéséhez, fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek biztosítása.
- Egyéni fejlesztési tervek készítése során a gyermek fejlődését a leghatékonyabban segítő változatos, az adott szükséglethez igazodó módszerek, eljárások kiválasztása, beépítése a mindennapi nevelőmunkába.
- Megtalálni és igénybe venni a külső-belső szakmai segítők munkáját.
- Továbbképzéseken való részvétellel, ill. önképzés során elsajátított ismeretek, szakmai tapasztalatok minél hatékonyabb szintű beépítése a gyermekek mindennapi fejlesztő munkájába.

A fejlesztés tartalma: a sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés specifikus fejlesztésében a befogadó szemlélet alapelvei szerint:

„Az elfogadás mércéje az, hogy valaki mennyire hajlandó a saját értékén emberi számba venni egy sérültet, s mennyire hajlandó beengedni abba a világba, amelyikben valamennyien élünk” (Zsebe-Bíró)

Minden gyermek speciális. Az óvó nénik nem az átlaghoz igazodnak, hanem minden gyermek egyedi, csak rá jellemző sajátosságaihoz. Bármely gyermeknél előfordulhatnak problémák, amelyek a tanulás természetes velejárói, nem kizárólagosan az egyénből fakadó gyengeség tünetei. A speciális megsegítés igénybevétele felfogásunk szerint minden gyermek joga. Kiterjed az önismeret, a megismerési technikák, a differenciált bánásmód és az együttműködés biztosítására.

Az integrációt nevelőtestületünk felvállalta. Az integrálhatóság azonban minden esetben egyéni döntést igényel, figyelembe véve az összes körülményt. A sajátos nevelési igényű gyermek befogadása, segítése nem jelenthet túlzott terhet a csoportban élő gyermekek, felnőttek számára.

A szakértői és rehabilitációs bizottság a szakvéleményében pontosan meghatározza a fejlesztési területeket, mennyiséget és a szükséges eszközöket:

1. Látássérült gyermekek

Esetükben a korrigáláson van a hangsúly. Segíteni kell a gyermek részvételét a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.

Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása. Fejlesztésükhöz speciális optikai eszközök szükségesek, és tiflopedagógus (látásjavító). Különös gondot kell fordítani a testtartási hibák megelőzésének, a helyes testtartás megtanításának, és az ehhez szükséges eszközök biztosításának. Mivel a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja a gyengén látó gyermek gondolkodás-, és beszédfejlődését, ezért kiemelten fontos a gyermeket körülvevő környezet vizuális megismertetése. Ennek területei: látásnevelés, nagymozgás, térbeli tájékozódás, finommozgás, látás-mozgáskoordináció fejlesztése.

2. Hallássérült gyermekek:

A hallássérült gyermekek a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata – a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve – a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása és ezek fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédképesléti állapotban van. Az anyanyelvi kommunikációs nevelés fejlesztése különös jelentőséggel bír. Az érthető kiejtés, a jó artikuláció segíti a hallássérült gyermeket. Meg kell tanítani a gyermeket a szájról olvasásra. A hallás fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése, a grafomotoros készségfejlesztés és a diszfázia prevenció a fejlesztési feladat, a nyelvi kommunikáció rendszerében. Fontos, hogy a gyermek felé közvetítsük a megértést, megértetést. Az enyhe fokban hallássérült – nagyothalló – gyermekek az emberi beszédhang, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Általában beszédfejlődésük késve indul meg, de spontán. Esetenként azonban speciális segítségre van szükség. Fejlesztésükben nagy hangsúlyt fektetünk a nyelvi kommunikáció fejlesztésére: a beszéd indítására a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítésére, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építésére, a beszédérthetőség folyamatos javítására. Így a nagyothalló gyermekek igaz, hogy különböző mértékben, de megközelítik halló társaik nyelvi teljesítményét. Fejlesztésük a szurdopedagógus segítségével, egyéni fejlesztési terv alapján történik, egyéni vagy kiscsoportos formában.

3. A beszéd fogyatékos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek (megkésett beszédfejlődés, centrális dyslalia, súlyos orrhangzóság stb.).

A fejlesztésben odafigyelünk az anyanyelvi fejlettség emelésére, a beszédszervek erősítésére, a beszédhangok tiszta ejtésére, szókincsbővítésre, az utánzóképeség erősítésére. Az anyanyelvi nevelés középpontba helyezésével, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex – az életkori sajátosságokat, a játékosság elvét mindenkor szem előtt tartva – nevelési környezetben valósítjuk meg. A gyermek beszédfejlődését segíti: az anyanyelvi nevelés, a mozgás, a kommunikáció, a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése, valamint a speciális terápiák (diszlexia – prevenció, grafomotoros fejlesztés, stb.). A fejlesztést logopédus szakember végzi egyéni vagy kiscsoportos formában.

4. Értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése a többi gyerekkel együtt, gyógypedagógus segítségével történik.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermekeknél fontos a korai fejlesztés. Óvodában fokozottan figyelni kell a rendszerességre, az utánzás lehetőségére, a gesztussal kísért, egyszerű szóbeli utasításra, a művészeti tevékenységek alkalmazására, és a sok gyakorlási lehetőségre.

5. Az autista, autisztikus gyermekek

Társas viselkedésük a kommunikáció és sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodását jelenti. Jellegzetes viselkedési tüneteket mutatnak.

Az autizmus spektrumzavaros gyermeket minél hamarabb habilitációs terápiában kell részesíteni. Ezáltal a kóros viselkedés kialakulása megelőzhető, a fejlődés evidenciája enyhíthető. A szociális interakció, a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetek erősíthetők. Azonban, ha a korai speciális terápia kimarad, az óvodai fejlesztés fő céljai: a viselkedésproblémák, viselkedés-, és gondolkodási képességek, a korai elemek, készségek kialakítása (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás).

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autisztikus gyermeknél is elsődleges feladatunk a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia. Az autisztikus gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

A gyermekek fogyatékosága szerint azok a gyermekek vehetők 2 gyermekként számításba, akik:

- beszéd fogyatékosak, és enyhe értelmi fogyatékosak,
- a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenessége áll fenn,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdenek.

3 gyermekként vehetők számításba:

- testi, érzékszervi, és közép súlyos értelmi fogyatékosok,
- autista, halmozottan fogyatékos gyermek.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság véleménye. A sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés. Ezt az integrációt, együttnevelést vállaló intézmény többet vállal, magasabb értéket kínál, mint részvétet és védettséget.

Az eredményes integrálás:

a.) Személyi feltételei:

A gyermekek egyéni igényei, fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus terapeuta.

Feladata: a gyermek segítségén, fejlesztésén túlmenően a fejlesztő óvodapedagógusok felkészítése.

Sajátos teendői: az ellátások tervezése, a folyamatos tanácsadás úgy az óvodapedagógusok, mint a szülők részére.

Továbbá az új Köznevelési Törvény értelmében gyógypedagógiai asszisztens.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus. Aki együttműködik a különböző szakemberekkel, betartja az iránymutatásokat, a javaslatokat beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése akkor sikeres:

- ha a speciális szükségleteknek megfelelően támasztott követelmények és elérendő nevelési-tanítási céljaink megvalósulnak – ezáltal megteremtjük az erre rászoruló gyermekek számára az esélyegyenlőséget.
- ha a sérült gyermekben fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, és az együttműködés.
- ha a sérült gyermek szülei bizalommal vannak az óvoda kollektívája iránt, együttműködőek.
- ha a gyermek beilleszkedik a közösségbe, a közösség pedig befogadja, segíti az egyéni fejlődési sajátosságaihoz igazodva.
- ha a többségi szülői közösség támogató, elfogadó.

b.) Tárgyi feltételei:

- speciális eszközök a gyermekek sérülés típusának megfelelően.
- a gyermek igényeihez igazodó környezet